3.–4.
DUBNA
2023

kroatistikabrno.cz

PROGRAM

VIII. KROATISTICKÁ SETKÁNÍ V BRNĚ

ZÁMĚR, NÁPLŇ, PŘÍNOS

Kroatistická setkání v Brně organizuje **Ústav slavistiky** Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Jedná se o platformu pro neformální setkávání i odborný dialog českých kroatistů s jejich protějšky z Chorvatska a dalších zemí, v nichž jsou studovány chorvatský jazyk, literatura, kultura a dějiny. Náplní Kroatistických setkání v Brně jsou jednak **přednášky zahraničních i domácích odborníků** určené primárně studentům jihoslovanských a balkánských studií, jednak **doprovodný kulturní program** pro širší publikum, který se skládá z filmových projekcí, autorských čtení, koncertů a představení nových knih spjatých s chorvatskou problematikou či prostředím. Cílem Kroatistických setkání v Brně je tak vedle zprostředkovávání dialogu odborníků z různých zemí a zpestření výuky našich studentů rovněž seznamování domácí veřejnosti s reprezentativními představiteli a díly chorvatské kultury.

Kroatističke susrete u Brnu organizira **Odsjek za slavistiku** Filozofskoga fakulteta Masarykova sveučilišta. Riječ je o platformi za neformalna druženja i stručni dijalog čeških kroatista s kolegama iz Hrvatske i drugih zemalja u kojima se proučavaju hrvatski jezik, književnost, kultura i povijest. Kroatistički susreti u Brnu objedinjuju **predavanja inozemnih i tuzemnih stručnjaka**, namijenjene osobito studentima južnoslavenskih i balkanskih studija, te **popratni kulturni program** za širu publiku koji sadrži filmske projekcije, autorska čitanja, koncerte i predstavljanja novih knjiga povezanih s hrvatskom problematikom ili sredinom. Tako su ciljevi Kroatističkih susreta u Brnu ne samo omogućivanje dijaloga stručnjaka iz raznih zemalja te obogaćivanje nastave za naše studente nego i upoznavanje domaće javnosti s reprezentativnim predstavnicima i djelima hrvatske kulture.

HOSTÉ

Leszek MAŁCZAK (*1971, Lubliniec)

Polský kroatista, literární vědec, komparatista, translatolog a překladatel z jihoslovanských literatur. Působí na Ústavu literárních studií Slezské univerzity v Katovicích. Je největším polských odborníkem na dějiny polsko-chorvatských kulturních vztahů. Zabývá se též fenoménem regionalismu v jihoslovanských literaturách, literární a kulturní komparatistikou či teorií a praxí překladu. Vydal monografie *Od ideološkog do subverzivnoga prijevoda. Hrvatsko-poljske kulturne veze od 1944. do 1989.* (2019), *Croatica. Literatura i kultura chorwacka w Polsce w latach 1944–1989* (2013) a *Wiatr w literaturze chorwackiej. O figurze literackiej wiatru w XIX- i XX-wiecznym piśmiennictwie chorwackim strefy śródziemnomorskiej* (2004). Jako autor a editor

se podílel na vzniku monografií *Chorwacja lat osiemdziesiątych XX wieku. Kultura-język-literatura* (2011) a *Chorwacja lat siedemdziesiątych XX wieku. Kultura-język-literatura* (2010). Je též spolutvůrcem antologií současného chorvatského a srbského dramatu vydaných v polském překladu. V rámci Kroatistických setkání v Brně přednese dvě přednášky o polských překladech a recepci díla chorvatských klasiků Augusta Šenoy a Iva Brešana.

Lana MOLVAREC (*1983, Záhřeb)

Chorvatská literární vědkyně. Působí na Katedře novější chorvatské literatury Ústavu kroatistiky FF v Záhřebu. Jejími hlavními oblastmi odborného zájmu jsou kultury cestování, teorie prostoru a identity v současné chorvatské literatuře, vztah ekonomiky a literatury a literatura pro děti. Je autorkou monografie *Kartografije identiteta. Predodžbe izmještanja od 1960-ih do danas* (2017) a editorkou sborníků *Mjesto, granica, identitet. Prostor u hrvatskoj književnosti i kulturi* (2014), *Metafore u hrvatskom jeziku, književnosti i kulturi* (2019, spolu s Tatjanou Pišković), *Povijest, tekst, kontekst. Zbornik radova posvećen Krešimiru Nemecu* (2020, spolu s Mašou Kolanović), *Emocije u hrvatskome jeziku, književnosti i kulturi* (2020, spolu s Tatjanou Pišković) a *Ekonomija i književnost* (2022, spolu s Marijanou Hameršak a Mašou Kolanović). Společným jmenovatelem dvou přednášek, které prosloví během svého brněnského hostování, jsou reprezentace turistických praxí v chorvatské literatuře a kultuře.

Aleksandra WOJTASZEK (*1991, Nowy Targ)

Polská literární vědkyně a kulturoložka. Působí na Ústavu slovanské filologie Jagellonské univerzity v Krakově. Zabývá se především současnou prózou a poezií z perspektivy kulturních studií. Vydala monografii *Topografie przestrzeni wyobrażonych. Serbska i chorwacka fantastyka gatunkowa* (2023). Překládá jihoslovanské autory do polštiny (mj. knižní překlady Faruka Šehiće a Radmily Petrović). Její překlady básní Moniky Herceg byly nominovány na cenu Evropský básník svobody. Brzy jí v Polsku vyjde kniha esejí a reportáží o současném Chorvatsku pod názvem *Fjaka*. V Brně promluví o dvou ženských hlasech v nejnovější chorvatské poezii – Dortě Jagić a Monice Herceg. Bude přitom hledat odpověď na otázku, zda lze jejich básně pokládat za angažované.

PREZENTOVANÉ KNIHY

IVICA ĐIKIĆ: BEARA: ***DOKUMENTÁRNÍ ROMÁN O GENOCIDĚ VE SREBRENICI***
Brno: Albatros Media – CPress 2021, přeložil Petr Stehlík.

Čtenářsky strhující kniha pojednává o nejmasovějším válečném zločinu spáchaném v Evropě od holocaustu – o systematickém povraždění více než osmi tisíc zajatých Bosňáků, jehož se dopustily jednotky bosenských Srbů během několika parných červencových dní roku 1995 poté, co obsadily Srebrenici, bezpečnou zónu pod ochranou OSN. Autor se toto velké téma snaží uchopit skrze optiku plukovníka Ljubiši Beary, který byl mozkem celé operace. Jeho úkolem bylo, aby v co nejkratší době a pokud možno beze stop zorganizoval přepravu a likvidaci zajatců a následné pohřbení jejich těl do hromadných hrobů. Jak se z někdejšího důstojníka Jugoslávské lidové armády stal masový vrah oddaně sloužící ideologii krve a půdy? Co jej poháněl a s jakými dilematy se potýkal? Jak se takovýto zločin kolosálních rozměrů podepíše na kolektivu, jehož jménem byl spáchán? To jsou některé z otázek, na něž spisovatel hledá odpověď. Ivica Đikić při tom vychází z mnohaletého studia pramenů, důsledně ctí faktografii a nezvyklou formou dokumentárního románu odhaluje rozměry genocidy ve Srebrenici se všemi jejími fázemi i zvraty, zákonitostmi i nahodilostmi, konkrétními strůjci i vykonavateli. Fascinující výprava do „srdce temnoty", kterou čtenář podnikne na stránkách této knihy, ovšem především zkoumá příčiny a architekturu zla.

LANA BASTAŠIĆ: ***CHYŤ TOHO KRÁLÍKA***
Praha: Argo 2022, přeložil Jakub Novosad.

Románový debut Lany Bastašić je koncepčně promyšleným, poutavě napsaným a emocionálně vzrušujícím dílem o hledání identity a konfrontaci s fantomy minulosti. Kniha pojednává o přátelství a dospívání dvou dívek, Sary a Lejly, které společně vyrůstaly ve zlověstných kulisách Bosny 90. let a nyní se po dvanáctiletém odloučení vydávají hledat Lejlina bratra Armina, jenž byl jedním z mnoha lidí „nesprávné národnosti", po nichž se za války v Banja Luce ovládané srbskými šovinisty slehla zem. Během své pouti jsou konfrontovány s křivdami, příkořími a traumatizujícími zážitky z jejich společné minulosti a zároveň reflektují tragiku bosenského údělu či exilovou zkušenost. Současná dějová linie je prokládána retrospektivními obrazy z minulosti, v nichž jsou vyjevovány milníky duševního a tělesného zrání Sary a Lejly, respektive vývoj jejich konfliktního a výrazně ambivalentního vztahu, který je hluboce poznamenán nejen jejich odlišnou přirozeností, ale také násilnou proměnou kolektivních identit, jíž byly spolu se svým širším okolím i rodinou vystaveny v čase dospívání, které poznamenala všeprostupující atmosféra strachu, přetvářky, nenávisti a beztrestně páchaných zločinů. Znepokojující literární svědectví o vyrůstání v prostředí zdevastovaném národnostní nesnášenlivosti je též působivou generační výpovědí, jež je prostoupena bytostně ženskou sensibilitou a vyprávěna z uvědoměle feministické perspektivy.

FILMOVÁ PROJEKCE

SCREAM FOR ME SARAJEVO (2017, r. Tarik Hodžić, 96 min., české titulky)

Píše se rok 1994 a Sarajevo je pro světovou veřejnost symbolem utrpení obyvatel Bosny a Hercegoviny rozvrácené největším válečným konfliktem v Evropě od konce 2. světové války. Sarajevané jsou již třetím rokem vystaveni nelidským životním podmínkám a každodennímu ostřelování jednotkami bosenských Srbů, které město obléhají. Část občanů bosenské metropole se však stane svědky zázraku, o němž nesnili ani v nejdivočejších snech. Na jednom z nejnebezpečnějších míst planety totiž s jejich přičiněním vystoupí Bruce Dickinson, zpěvák heavymetalové legendy Iron Maiden, spolu s kapelou tvořenou dalšími britskými muzikanty. Dokumentární film natočený v britsko-bosenskohercegovské koprodukci barvitě líčí okolnosti této události, která doslova změnila životy všech zúčastněných. Režisér Tarik Hodžić prostřednictvím archivních snímků a svědectví klíčových aktérů i obyčejných návštěvníků bájného vystoupení vypráví fascinující příběh o síle vzdoru a odhodlání v konfrontaci s válečnou zkázou, smrtí a strádáním.

Více o filmu: www.screamformesarajevo.com

PROGRAM

PONDĚLÍ 3. 4.

PŘEDNÁŠKOVÝ BLOK ZAHRANIČNÍCH KROATISTŮ

10:00 – 10:50 Lana MOLVAREC
Putovanje kao metafora u književnosti kraja 20. i početka 21. stoljeća

11:00 – 12:15 Leszek MAŁCZAK
Poljski prijevod Šenoine Seljačke bune kao primjer ideološkog prijevoda

12:25 – 13:25 Aleksandra WOJTASZEK
Monika Herceg između herstory i itstory

PŘEKLÁDÁNÍ Z JIHOSLOVANSKÝCH LITERATUR: ČESKÁ PERPEKTIVA

Pořádáno ve spolupráci s Katedrou jihoslovanských a balkanistických studií FF UK a pod záštitou Českého komitétu balkanistů

16:00 – 17:00 Petr STEHLÍK
Jihoslovanské literatury v českých knižních překladech po roce 1989: co, proč a jak se vydávalo?

17:00 – 19:00 Kulatý stůl
Překládání z jihoslovanských literatur: současný stav, tendence a výhledy
Diskutují: překladatelé Jaroslav Otčenášek, Petr Mainuš, Libor Doležán, Jakub Novosad, nakladatel Josef Kodet (Nakladatelství Altenberg)
Moderuje: Petr Stehlík

ÚTERÝ 4. 4.

PŘEDNÁŠKOVÝ BLOK ZAHRANIČNÍCH KROATISTŮ

10:00 – 10:50 Lana MOLVAREC:
U Splitu i oko Splita. Turizam, prostor i suvremena hrvatska proza

11:00 – 12:15 Leszek MAŁCZAK
Kazališni čin subverzije ili o fenomenu poljske kazališne recepcije dramskoga opusa Ive Brešana

12:25 – 13:25 Aleksandar WOJTASZEK
Dorta Jagić: intimnost kao područje borbe

VÁLKA V BOSNĚ A HERCEGOVINĚ (1992-1995): TŘICET LET POTÉ

16:00 – 18:00 Představení románů současných bosenskohercegovských autorů v českých překladech

Ivica Đikić: ***Beara: dokumentární román o genocidě ve Srebrenici***
Lana Bastašić: ***Chyť toho králíka***

Prezentuje a moderuje: Pavel Pilch

Účastní se: překladatelé Petr Stehlík a Jakub Novosad, nakladatelští redaktoři Jan Dvořák (Albatros Media – CPress) a Martina Mašínová (Argo)

18:00 Filmová projekce

Scream for Me Sarajevo (2017, r. Tarik Hodžić, 96 min., české titulky)

MÍSTO KONÁNÍ

Filozofická fakulta FF MU, **Arna Nováka 1**, Brno

Dopolední blok (10:00-13:30): místnost **A31** (oba dny)

Odpolední blok (16:00-19:30): místnost **D22** (oba dny)

MUNI ARTS Ústav slavistiky

KJBS

Česká společnost pro slavistická, balkanistická a byzantologická studia

www.kroatistikabrno.cz